

היום נלמד בעזרת ה':

יבמות דף כה

מנעלים הפוכים: פיהם למטה, שודאי שהם של מישהו אחר שהפך אותם כדי שלא יוכלו לדעת של מי הם.

מנעלים הפוכים? ליחזי דמאן בינהו! כלומר שאם המנעלים הפוכים אפשר להפוך אותם חזרה ולראות למי הם שייכים, ואם הם של הרוכל נדע שזינתה עמו ואם אינם של הרוכל נדע שלא זינתה עמו.

אלא מקום מנעלים הפוכים: שבקרקע שמתחת למיטה יש סימן של מנעלים הפוכים.

והלכתא כוותיה דרב: שתצא רק אם יש עדים.

והלכתא כוותיה דרבי: שתצא אפילו אם יש רק קול בעלמא.

בקלא דפסיק: שיצא קול אחר שאומרים שהקול הראשון שיצא עליה שזינתה היה שקר.

וקלא דלא פסיק עד כמה? כמה זמן צריך שימשך הקול כדי שנאסור אותה על בעלה?
אמר אביי, אמרה לי אם: אמרה לי האומנת שלי (= אביי היה יתום והייתה לו אומנת שהיה קורא לה 'אם').

דומי דמתא יומא ופלגא: כדי להיות מחשודי העיר צריך שיצא הקול במשך יום וחצי.

משום שם רע / משום נדר: שגירשה משום שיצא עליה שם רע שזינתה או משום שנדרה נדר, לא יחור וישא אותה, שמא תינשא למישהו אחר ואח"כ יצא קול אחר שהקול הראשון היה שקר, או שהיא תלך לחכם שיתיר את נדרה, והוא יתחרט שגירשה ויאמר אילו הייתי יודע שהקול היה שקר או שיש היתר לנדרה לא הייתי מגרש אותה אפילו אם היו נותנים לי מאה מנה, לפי שהיא הייתה חביבה עלי מאוד, ונמצא שהגט מתבטל למפרע ובניה שנולדו לה מבעלה השני ממזרים, לכן אומרים לו תדע שאם אתה מגרש אותה משום שם רע או נדר לא תוכל להחזירה לעולם, ואם בכל זאת

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

גירשה אנו אומרים שהיא הייתה שנואה עליו, והוא לא יוכל לומר אח"כ אילו הייתי יודע וכו' ולעקור את גיטה למפרע.

כנס, מהו שיוציא? אם לאחר שגירשה משום שם רע חזר ונשא אותה, האם אנו כופים אותו להוציאה?

א"ל תנינא וכו': למדנו במשנתנו לעיל - הנחשד על אשת איש והוציאוה מבעלה אם נשא אותה החשוד יוציא, לפי שהיא אסורה עליו מדאורייתא. ע"כ המשנה. ושם אנו אוסרים אף על בעלה להחזירה, שכיון שבעלה הוציאה הרי שגילה את דעתו שמאמין לקול שיצא עליה והיא נאסרת עליו, וא"כ גם כאן כיון שהוציאה משום שם רע הרי שגילה את דעתו שמאמין לקול שיצא עליה והיא נאסרת עליו.

דחיייה: במשנתנו נאמר ש'הוציאה' ומשמע שבית דין הוציאוה מבעלה בעל כרחו, לפי שהיו עדים והיא נאסרה עליו מן התורה, אבל במוציא משום שם רע נאמר 'והוציא' ומשמע שהוא הוציאה מדעתו, שלא היו עדים אלא רק קול בעלמא, ואסור לו להחזירה מדרבנן.

ורבה בר נחמן: גרס גם במשנתנו 'הוציאה', ומשמע שהוא הוציאה מדעתו, שלא היו עדים אלא רק קול בעלמא, ולכן היא אינה אסורה לבעל מן התורה, ובכל זאת אם כנסה הבעל יוציא מדרבנן, וא"כ יש להוכיח שגם במוציא משום שם רע אם עבר וכנסה יוציא.

קושיא: והרי לגבי מוציא שם רע כתוב שהיא אסורה לבעל שאין זה מגונה כ"כ שמחזירה, ובמשנתנו כתוב שהיא אסורה על הבעל שזהו דבר מגונה שכונס אותה, ואין להוכיח ממשנתנו על מוציא משום שם רע.

תירוץ: אכן גם במשנתנו אסור חכמים על החשוד לשאת אותה, ואם עבר וכנס יוציא, ולגבי מוציא משום שם רע אמרו רבנן שבעלה לא יחזיר, ואם כנס יוציא.

דחיייה: כשהחשוד נושא את מי שנחשד עליה, הרי שבמעשה זה שנושאה הוא מחזק את הקול שיצא עליו, ולכן החמירו עליו שאם כנס יוציא, אבל בבעל שהוציא את אשתו משום שם רע זה להיפך - שבזה שנושאה הוא מבטל את הקול שיצא על אשתו, שאומרים שבזה שחזר ונשאה מוכח שהוא בדק ונצא שהקול היה שקר.

משנה: המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר 'בפני נכתב ובפני נחתם' (= הטעם מבוואר מבס' גיטין).

(המשך בדף הבא ↓)

שליח שהביא גט ממדינת הים וכו' לא ישא את אשתו של המגרש, הואיל ואנו סומכים על דיבורו, ויאמרו שנתן בה את עיניו ומשקר לומר שבפניו נכתב ונחתם כדי לשאת אותה.

מי שבא להעיד על אשה שבעלה מת, ומעיד שהוא מת / הרגתי אותו / הרגנו אותו, לא ישא את אשתו של מי שמעיד עליו, הטעם כנ"ל.

ולדעת רבי יהודה - אם מעיד 'אני הרגתי את הבעל' הרי שאשתו לא תינשא לא לאחרים ולא לו משום שאי אפשר לסמוך על עדותו שהרי לפי דבריו הוא רשע (= שרצח את בעלה). אבל אם מעיד 'הרגנוהו', אשתו יכולה להינשא למישהו אחר על סמך עדותו. ויבאר בגמ'.

גמרא: דווקא המביא גט ממדינת הים שאנו סומכים על עדותו שאומר 'בפני נכתב ובפני נחתם' אסור לו לשאת את המגורשת, אבל המביא גט מארץ ישראל שאינו צריך לומר 'בפני נכתב ובפני נחתם' וממילא אין אנו סומכים על דיבורו אלא על הגט שמביא יכול לשאת את המגורשת.

קושיא: והרי הטעם שאנו מתירים לאשת איש להינשא על פי עד אחד שמעיד שבעלה מת הוא לא משום שסומכים על העד, אלא משום שאשה מדייקת לבדוק האם הבעל אכן מת ורק אח"כ נישאת למישהו אחר, וכתוב שהמעיד על אשה שבעלה מת לא ישא אותה, וא"כ מדוע המביא גט מארץ ישראל יכול לשאת אותה בגלל הטעם 'שלא סומכים על עדותו'?

תירוץ: במקרה שעד מעיד על מיתת הבעל אין כתב אלא רק עדותו, וחוששים שמעיד שקר כדי לשאת אותה, אבל המביא גט בארץ ישראל אנו סומכים על הכתב (= הגט) ולא חוששים שזייף אותו כדי לשאת אותה.

מת, הרגתי: למדנו במשנה שאם העיד אדם שהרג את בעלה של האישה לא יתחתן עם אשתו, הגמרא מדייקת שהיא מותרת להינשא לאיש אחר על פי עדותו.

והאמר רב יוסף: המעיד שאדם רבע אותו במשכב זכר, אם מעיד שעשה לו באונס - נאמן בעדותו, ואם יש עד נוסף על כך הוא מצטרף אתו ובית דין הורגים את הרובע. אבל אם הוא מעיד שעשה לו זאת ברצון - הוא לא נאמן כלל בעדותו, מכיון שהוא עושה את עצמו רשע בעדותו (שהוא השתתף באיסור), ועד רשע אינו נאמן. לפי זה המעיד שהרג את בעלה של האישה אינו נאמן כלל ולא תנשא לאחר?

והאמר רב מנשה: גזלן מדרבנן כשר לעדות אישה, אבל גזלן מהתורה פסול לעדות אשה. כלומר מהתורה איסור גזילה הוא לחטוף מרשותו של האחר, אבל רבנן אסרו לקחת כסף שנתן אדם בהתערבות (כגון משחק בקוביא ומפריחי יונים) מכיון שהאדם שם את כספו רק מפני שהוא בטוח שהוא ירויח, וכשהוא מפסיד הרי זה גזל מדרבנן. ומשום כך הוא גם פסול לעדות, אבל רבנן הקילו בעדות אישה שגזלן מדבריהם כשר לעדות.

נימא רבי מנשה דאמר כרבי יהודה: במשנה נחלקו רבנן ורבי יהודה. לדעת רבנן המעיד שהרג את הבעל נאמן להשיאה לאחר (אך לא לעצמו, משום לזות שפתיים), אבל לדעת רבי יהודה אינו נאמן כלל. לכאורה רב מנשה סובר כרבי יהודה, ולכן לא מקילים לקבל עדות אישה באופן שהמעיד שם את עצמו רשע ברציחה, שהרי היא פוסלת אותו לעדות מהתורה. אבל רבנן חולקים עליו ולכן לדעתם מותרת להינשא.

כדרבא: רבא סובר ש'אין אדם משים עצמו רשע' ולכן אינו נאמן כשהוא מעיד על עצמו שהוא הרג את הבעל, ו'פליגין דיבוריה' כלומר מקבלים את החלק בעדותו שהבעל מת, אבל לא מקבלים את החלק בעדותו שהוא עצמו הרג אותו. לפי זה העד אינו רשע, ולכן הוא נאמן לכולי עלמא.

לימא רב יוסף: שאמר המעיד 'פלוני רבעני לרצוני' אינו נאמן כי הוא רשע – יסבור כרבי יהודה שאינו מקבל את עדותו של ההורג את הבעל כלל, כי לדעתם הוא נאמן על עצמו שהוא רשע ומשום כך אינו נאמן בעדותו כלל.

הגמרא דוחה. רב יוסף יאמר שהוא סובר ככולי עלמא, כי לדעתו רבנן הקילו בעדות אישה אפילו בעד שעבר על איסורי תורה. ואילו רב מנשה שאמר שרבנן הקילו רק בעד שעבר על איסורי דרבנן, הוא מוכרח לסבור כדעת רבי יהודה בלבד.

באומר אני הייתי עם הורגיו: כלומר כוונת המשנה 'הרגנוה' למעיד 'הייתי עם הורגיו', שאין בדבריו הכרח שהרג בעצמו ואנו מפרשים אותם ככ"ל.

מגיזת = מעבר.

משנה: החכם שאסר את האישה: כלומר היא נדרה הנאה מבעלה ובעלה לא הפר לה את הנדר ביום שומעו, והלכה לחכם בכדי שיתיר לה אותו אך הוא לא מצא פתח להתיר, ונתגרשה מבעלה – לא יתחתן איתה החכם משום חשד. אבל אם קטנה

מיאנה בפניו או יבמה חלצה לפניו יכול לישאנה, משום שהוא לא עושה זאת לבד אלא הוא יושב בבית דין עם עוד שניים, ועל שלושה אין חשד שעשנו זאת שלא כדין.

גמרא: הא התירה: מדוייק במשנה שאם החכם התיר לה את הנדר, ואחר כך מת בעלה או גרשה מותרת להינשא לחכם.

הגמרא מקשה הרי להתיר נדר חייבים בית דין של שלושה, ואם כן גם אם היה החכם שבבית דין אוסר לה, היה מותר לו להתחתן איתה כי כאמור שלושה אינם חשודים?

הגמרא מתרצת שיחיד מומחה יכול להתיר, ומדובר במשנה באופן כזה.